

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — 69-02 78 uo3e3E.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, 8. marca 1932.

Štev. 29.

Branjevc po novem obrtnem zakonu

Novi obrtni zakon branjevc ne pozna. Tekst zakona govori v § 19, ki uvaža za izvrševanje trgovinskih obrtov obveznost dokaza posebne izobrazbe, v odstavku 3. naslednje: »Za izvrševanje »piljarskih« in sličnih malih trgovinskih obrtov se ne bo v nobenem primeru zahteval dokaz posebne usposobljenosti.« Zakon ne govori nikjer o »piljarjih« in ne določa, kakšen naj bo obseg obrtnih pravic »piljarjev«. Tudi ne pove zakon, kakšen sme biti obseg »malih trgovskih obratov«, katere stavi v enako vrsto s »piljarji«.

Niti po dosednji obrtno-pravni praksi niti v trgovinskem prometu na teritoriji Dravske banovine je znan izraz »piljar«. Že iz tega samega razloga bi bila v zakonu potrebna določitev obsega obrtnih pravic »piljarja«. Je to vprašanje odlične važnosti, ker obstoja upravičena bojazen, da se bo prav to izjemno določilo izkoristilo za izigravanje določil prvega odstavka § 19, s katerim se je uzakonilo načelo obvezne izobrazbe za izvrševanje trgovinskih obrtov.

V slovenskem prevodu zakona o obrtih, kateri je bil objavljen v »Službenem listu« kr. banske uprave Dravske banovine stoji namesto besede »piljar« slovenski izraz »branjevec«. Po našem mnenju ta prestava ni točna. V kolikor nam je znana praksa v krajih izven Dravske banovine, kjer je bil izraz »piljar« udomačen, dvomimo, da se more obseg obrtnih pravic »piljarja« kriti z obsegom obrtnih pravic branjevca. Zbornica za TOI je v tem oziru izvršila pismeno anketo pri drugih zbornicah v kraljevini in se je na podlagi poročil ugotovilo, da se našega »branjevca« po obsegu obrtnih pravic absolutno ne da primerjati s »piljarjem«, ki sme po dosednji praksi v drugih pokrajinah prodajati sadje, slaščice, kruh, klobase in še več drugih predmetov.

Tudi obrtni red, ki je na teritoriji zbornice danes še v veljavi, nima nobenega določila glede obsega obrtnih pravic branjevca. Beseda branjevec v obrtnem zakonu sploh ni navedena in ni danes mogoče naštetih vseh predmetov, katere se sme prodajati na podlagi obrtnega lista za branjarjo. V Sloveniji je bilo običajno, da so smeli imetniki obrtnih listov za branjarjo prodajati vobče vse predmete, ki se nahajajo v prostem prometu. Izvzeti so bili le predmeti, za katerih prodajo je potrebno posebno dovoljenje (koncesija) in predmeti, naštetih v 5. odstavku § 38. o. r., po katerem pripada detajlna prodaja sladkorja, kave, čaja, dišav, mineralnega olja, materialnega blaga, barv in žganja v zaprtih steklenicah le trgovcem z mešanim blagom, specerijskim, kolonijalnim in materialnim blagom. Te vrste trgovci so morali doslej dokazati svojo strokovno sposobnost. Prav radi nejasnosti glede obsega obrtnih pravic branjevca je bila vedno dana možnost izigravanja določil § 38. o. r., ki je uvedel dokaz usposobljenosti za gotove stroke. Efektivno med branjevcem in trgovcem z mešanim blagom v praktičnem kupčijem življenju skoro ni bilo razločka in še danes nahajamo — in to naši trgovci najboljše vedo — v enem in istem kraju branjarje, ki po kupčijem prometu in obsegu poslov nadkriljujejo celo trgovino z mešanim blagom. Pri številnih predmetih, s katerimi sme trgovati branjevec, je tudi še tako stroga kontrola, ali prodaja tudi predmete, navedene v 5. odstavku § 38, popolnoma iluzorna. Izigravanja zakona so v tem oziru na dnevnem redu. Tem razmeram se mora priti v okom in v praksi pomagati določilom o dokazu posebne izobrazbe do polne veljave.

Zato je predlagala Zbornica TOI, kakor smo informirani, naj bi se glede obsega obrtnih pravic »piljarjev« izdala avtentična interpretacija, odnosno naj bi se pooblastilo kr. banske uprave, da s posebno uredbo določijo taksativno, s katerimi predmeti smejo trgovati »piljarji«. Nika-

kor pa ne bi bilo po intencijah zakonodajalca dopustno, da se dovoli »piljarju«, pa naj ga imenujemo branjevec ali kakorkoli, isti obseg obrtnih pravic, ki jih ima danes branjarje. Tu je potrebna točna interpretacija in dokler te interpretacije ne dobimo, svetujemo gremijem, da inkorporacijskih prijav za »branjarjo« po uveljavljanju novega reda, ne sprejmejo na znanje.

Žganje in špirit

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Ob priliki, ko se razpravlja v naši javnosti vprašanje, kako naj se uredi trošarinski predpisi o žganju in špitu, da bodo vstrezali potrebam trgovine, smatram za potrebno, da pojasnim svoje stališče v tem pogledu s popolnoma praktične strani.

Trgovina predvsem ne more biti spoznamna z nameranim osnovanjem centralne za prodajo špita, ki naj bi bila edino upravičena prodajati špirit. S centralami te vrste imamo slabe izkušnje, kajti ne le, da ovirajo prosto trgovino, ampak več ali manj tudi dražje blago. V interesu trgovine mora biti dana možnost, da si more trgovec nabaviti špirit brez ovir in iz tovarne, iz katere sam želi.

Glede žganja gre interes trgovine za tem, da se sme proizvajati ne glede na to, ali se žgejo lastne ali tuje, to je kupljene sirovine vedno le pod kontrolo. Kotli bi morali biti pod pečatom, da se prepreči tihotapska žganjekuha. Sedaj ko je žganjekuha za domačo porabo iz lastnega pridel-

ka in iz lastnega zemljišča, pa tudi iz kupljenih ali kakorkoli drugače dobljenih snovi prosta trošarine, se v prosti žganjekuhi nakuha toliko žganja, da prihajajo brez plačila trošarine v konzum ogromne količine, za katere se prikrajšuje trošarino tako, da ima škodo država, pa tudi trgovina, še več pa prebivalstvo, ker žganja, katerega ne more pri količinah, ki se nudijo, vedno prodati, tudi samo večkrat preko potrebe popije. S trošarine prosto žganjekuho se na ta način posredno pospešuje pijančevanje, kar gotovo ni narodu v korist.

Težave povzročajo trgovini tudi registri. Če bi bilo proizvajanje žganja pod kontrolo, bi postali registri do cela odveč in nepotrebni. Država bi na ta način prihranila na stroških za kontrolne organe. Trgovina se ne boji kontrole, želi pa, da je znana. V ta namen bi želela, da se kontrolira že produkcija in ob tej priliki pobere trošarina, da bi ne bila še pozneje potrebna kontrola potom registrov.

Težave imamo tudi s pravilnikom. Glede tega gre naša želja za tem, da naj bo tako jasen, da ne bo dopuščal nobenega dvoma, kako ga je izvajati in tolmačiti, da se tako prepreči marsikatera nesporazumljenja, ki so sedaj mogoča.

V časih, ko se izvaja v našem javnem gospodarstvu skrajna štednja, ki je do gotovih mej potrebna, mislim, da je potrebno, da trgovci posebno podčrtamo svoje stališče, da naj se ukine, ali vsaj omeji trošarine prosta žganjekuha, ker bi država na eni strani koristila prebivalstvu, na drugi strani pa si odprla izdaten vir dohodkov, ki bi v času štednje mogli pokriti marsikateri izdatek, ki bi bil v interesu prebivalstva potreben, pa se mora vsled štednje opustiti.

Dr. L. Brenc, advokat v Ljubljani.

Nadomestne obresti od zapuščinskih pritojbin

Morda bo tudi trgovske kroge zanimalo sporno pritojbinsko vprašanje, ki je pri količkah večjih zapuščinah lahko precejšnjega pomena.

Kakor znano, so zapuščinske obravnave zaradi raznih okoliščin, ki jih po navadi niti niso zakrivali dediči, čestokrat dolgotrajne in zamudne. S takimi zamudami je prizadeta tudi država, ki ima fiskalni interes na tem, da se zapuščinske pritojbine čimprej vplačajo. Zato velja zakonito določilo, da se morajo v slučaju, da se zapuščinski izkaz ni predložil v roku šestih mesecev po pripadu dedne pravice, plačevati od zapuščinskih pritojbin takojimeno nadomestne obresti (dopunski kamati, Ersatzzinsen).

Po § 11. zakona z dne 18. junija 1901. avstr. drž. zak. št. 74 v zvezi s § 29 ces. naredbe z dne 15. septembra 1915 avstr. drž. zak. št. 278 in § 43 izvršilnega predpisa k tej naredbi znašajo te obresti 5%; naše finančno ministrstvo pa zavzema stališče, da je zahtevati 8%, in se pri tem opira na čl. 171 finančnega zakona za leto 1926/1927, ki določa:

»Na ime interesa za na vreme neplačane državne dažbine po zakonima o neposrednim i posrednim porezima naplačivače se na teritoriji cele kraljevine 8% na godinu.«

To pravno naziranje je brez dvoma pogošno. Obveznost glede nadomestnih obresti nastane v slučaju, da se predložitev zapuščinskega izkaza iz kateregakoli razloga zakasni preko šest mesecev po zapustnikovi smrti, in je poglavitni namen teh obresti, da pospešijo zapuščinsko razpravo in odmero zapuščinskih pritojbin. Ne gre torej za zamudo plačila že zapadle pritojbine, ki nastopi 31. dan po prejemu plačilnega naloga, nego le za nepravčasno predložitev zapuščinskega izkaza.

Finančni zakon za leto 1926/1927 pa govori o obrestih »za na vreme neplačane državne dažbine«, on predvideva le slu-

čaj, da pritojbinski obvezanec ne plača pritojbine pravočasno, to je ob dospelosti, nego s prekoračenjem za plačilo določenega 30 dnevnega roka po prejemu plačilnega naloga, s katerim se odmerjajo zapuščinske pritojbine. Zakasnela predložitev zapuščinskega izkaza, ki povzroči predpis nadomestnih obresti, pa vendar ne spada med »za vreme neplačane državne dažbine.«

Jasno je tudi, da more biti visoka izmera 8% nih obresti upravičena le v primeru subjektivne zamude v plačilu že odmerjene javne dajatve, ne pa iz objektivnega razloga prepoznega zaključka uradne obravnave, ki ga stranka ni zakrivila. Zato se more ta pritojbinski spor pravilno rešiti le tako, da se plačujejo od preteka šestmesečnega roka do zapadlosti zapuščinske pritojbine, to je do 31. dne po vročitvi plačilnega naloga 5%-ne nadomestne obresti, od tega dneva naprej pa 8%-ne zamudne obresti.

Iz navedenih in še drugih razlogov je upati, da bo finančna uprava v tem smislu revidirala svoje stališče; do tedaj pa bo treba v posameznih primerih naperiti tožbo na upravno sodišče oziroma na državni svet.

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani bo v četrtek dne 10. marca t. l. ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezda« v Ljubljani. Na tem večeru bo predaval vseučiliški profesor g. dr. Milan Vidmar, in sicer o predmetu »Problem elektrifikacije v Dravski banovini«. Znameniti strokovnjak je posebno poklican izpregovoriti o tem vprašanju, ki je za našo banovino dalekosežne gospodarske važnosti. Aktualno predavanje vzbuja splošno pozornost. Gostje so dobrodošli. Vstop brezplačen.

Organizacija aranžerjev trgovskih izložb

»Trgovski list« objavlja že leta razprave in članke o aranžerstvu ter o njegovi važnosti in pomenu v trgovskem prometu. Zato s tem večjim zadoščenjem pozdravlja ustanovitev Društva izložbenih aranžerjev v Dravski banovini, ki naj bo matica tega razveseljivega in prav koristnega gibanja. Ustanovni zbor se je vršil v nedeljo dopoldne v sejni dvorani Trgovskega doma.

Zbora se je udeležil cvet naših trgovskih pomočnikov, bilo je pa prisotnih tudi mnogo trgovcev. Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, eden izmed najbolj agilnih naših aranžerjev, gosp. Zvonko Čulk. Uvodoma je pozdravil zastopnika ZTOI g. dr. I. Plessa, g. Kaiserja kot zastopnika Zveze trg. gremijev, odbornike gremija trgovcev, in sicer načelnika g. Gregorja, tajnika g. L. Šmuga, gg. Kregarja, Sossa in Fabianija, zastopnika Društva veletrgovcev in industrijev g. Kozmana, zastopnika sreskega gremija trgovcev iz Celja, tajnika g. A. Vebleta, prof. Šantla in zastopnika Pomožniškega zbora v Ljubljani g. Melicerja. Podal je nato zgodovino gibanja, ki je vodilo do ustanovitve društva in povdarjal, da ni treba še posebej utemeljevati, kako velikega pomena je aranžerstvo za trgovino, saj moderni čas sam zahteva in kaže nova pota trgovski reklami.

Nato je čestital krstni slavi novega društva tajnik Zbornice za TOI g. dr. Ivan Pless. Toplo je pozdravil zborovalce, izražajoč veselje nad pokretom aranžerjev in naglašajoč, kako zelo važno je postalo aranžerstvo v trgovski reklami, saj kraljuje v nji kultura izložbenih oken, moderne trgovske reklame si ne moremo več niti misliti brez dobro aranžiranih izložb. Aranžerstvo pa seveda zahteva sredstev, talentov in agilnosti ter smotrene izobrazbe aranžerjev. Tega vsega se zaveda tudi ZTOI, ki je lani priredila tečaj za aranžiranje trgovskih izložb in zato še tem bolj pozdravlja ustanovitev društva, ki ga bo gotovo vedno z veseljem podpirala. Navdušenje in agilnost ustanoviteljev je pa garancija, da bo društvo uspevalo ter njegovo delovanje rodilo najlepše sadove v procvit trgovstva in napredka v splošnem pogledu. Želel je društvu najiskrenejše čim več uspehov.

Za njim je ustanovitev pozdravil tajnik Zveze trgovskih gremijev g. Kaiser, nakar je povzel besedo in v iskrenih besedah čestital v imenu vsega ljubljanskega trgovstva načelnik gremija in veletrgovcev g. Ivan Gregore.

Sledile so nato še čestitke tajnika pomožniškega zbora g. Melicerja in zastopnika društva industrijev in veletrgovcev g. Kozmana.

Načelnik Gremija trgovcev g. Gregore je pa še povabil društvo, da lahko uporablja prostor v Trgovskem domu za svoje prostore. Prisotni so sprejeli te izraze simpatij z živahnim odobravanjem.

Društvena pravila, ki so sestavljena zelo dobro in ki precizno določajo delovanje društva in ga stvarno utemeljujejo, so zborovalci sprejeli brez debate.

Za predsednika je bil izvoljen s splošnim odobravanjem trgovec g. K. Soss, ki se je zahvalil za izvolitev, nakar je govoril o ciljih in nalogah novega društva. Dejal je, da ne smatra predsedniškega mesta zgolj za formalno funkcijo, saj čaka društvo mnogo nalog ter je nastalo iz časovne potrebe. Poleg tekočih poslov bo treba storiti še marsikaj, da se dohiti, kar je zamujenega. Pri tem delu je treba pozabiti na lastne interese ter jih podrežati skupnim. Delo se bo moglo opraviti le postopoma. V smislu pravil čakajo društvo predvsem naslednje naloge: prirejanje modnih revij in internih društvenih tekem; organiziranje tekmovalnih aranžiranj

Konec na 3. strani.

Ali je potrebna naši agrarni državi industrija?

(Govor narodnega poslanca gosp. Antona Krejčija v Narodni skupščini ob generalni debati o proračunu za 1932-1933.)

(Konec.)

Agrarnim državam preti novo suženstvo, katero povzroča zamenjavo lastnih agrarnih proizvodov za industrijske produkte. To nalaga agrarnim državam dolžnost, da se industrializirajo in tako pridejo do blagostanja. Industrijske države bi radi tega ničesar ne trpele, ker je s statistiko dokazano, da so ravno industrijske države največji uvozniki industrijskih proizvodov, ker imajo pač večjo kupno moč.

Blagostanje države, odnosno možnost, da doseže blagostanje, je v veliki meri odvisna od strukture njene zunanje trgovine, to pa ne od količine, temveč od vrste njene izvoza, odnosno uvoza. Čim večji je izvoz finalnih produktov in čim manjši je njihov uvoz, tem povoljnejši je efekt za narodno gospodarstvo.

Bilanca naše zunanje trgovine po mednarodni grupaciji blaga kaže sledečo sliko leta 1930:

Izvoz			
	ton	mil. Din	%
Žive živali	98.807	882.8	13.02
Predmeti za prehrano in pijače	987.234	2480.1	36.58
Sirovine in polizdelki	3.498.429	2900.2	42.77
Finalni produkti	148.752	516.4	7.62
Zlato, platina, srebro	1	6	0.01
Uvoz			
	ton	mil. Din	%
Žive živali	835	26.7	0.38
Predmeti za prehrano in pijače	165.608	540.5	8.34
Sirovine in polizdelki	975.075	1286.8	18.49
Finalni produkti	372.065	5060.1	72.70
Zlato, platina, srebro	0.4	6	0.09

Po tej tabeli odpadejo od skupne vsote našega uvoza gotovo tri četrtine na finalne produkte, dočim obstoji 90% našega izvoza iz žive živine in polfabrikatov, ker se tudi prehrana in pijače v glavnem izvažajo v sirovem ali polizdelanem stanju. Mi izvažamo torej v glavnem proizvode manjše vrednosti, dočim tvorijo tri četrtine že izdelani fabrikati. Vrednost našega izvoza znaša po kg Din 1.36, dočim je vrednost 1 kg uvoženega blaga povprečno gotovo desetkrat večja (13.60 Din).

Relacija med našim uvozom in izvozom je torej za nas jako nepovoljna. Najprej prepuščamo inozemstvu ogromne vsote kot zaslužek pri predelovanju sirovin v finalne produkte, to je celo razliko med vrednostjo sirovin in vrednostjo fabrikatov. Ta razlika gre v obliki mezd, davkov, taks in podjetniškega zaslužka ter v obliki porabe sirovin za pogon itd. v dobro predelovalnih držav.

Druga neugodnost v strukturi naše zunanje trgovine obstoji v tem, da se devize, katere dobivamo od izvoza, porabljajo za plačilo našega uvoza, v kolikor je v obče skupna vrednost izvoza enaka vrednosti uvoza. Med tem pa kaže naša trgovska bilanca v razdobju 1923-1930 pasivum 84.068.564 zlatih dinarjev, če pa upoštevamo celo razdobje 1920-1930 pa celo 955 milijonov zlatih dinarjev.

Ker pri nas nimamo drugih važnih virov za dotok denarja iz inozemstva, je naša trgovinska bilanca odločujoči faktor za našo plačilno bilanco (pošiljke izseljeniškega denarja so prenehale). Radi tega nimamo deviz za izplačilo obresti in amortizacijo naših javnih in privatnih dolgov v inozemstvu. Naravno, da nas tak položaj tira naravnost v večje dolgove v inozemstvu in postaja vedno večja nevarnost za stabilnost našega nacionalnega denarja.

Tak položaj nam nalaga dolžnost, da se vsekakor trudimo, da na eni strani povečamo vrednost našega izvoza z izboljšanjem kvalitete izvoznih predmetov, odnosno z njihovo predelavo doma in izvozom v predelanim stanju, na drugi strani pa, da zmanjšamo uvoz finalnih produktov. V tej smeri, ki bo vodila do večjega razvoja industrije, se mora poljedelstvo preorijentirati in dopolniti.

Voditelji naše gospodarske politike morajo računati s pozitivnimi dejstvi, med drugim tudi s tem, da je zgodovina gospodarskega razvoja pokazala, da je poljedelška proizvodnja manj rentabilna nego industrijska in da ni napredka in blagostanja, ako se poleg poljedelstva ne razvija tudi industrija.

Različno interesov med poljedelstvom in industrijo je samo navidezna, ako se položaj razmotri s stališča interesov narodne celote.

Z razvojem industrije in povečevanjem števila v industriji zaposlenega prebivalstva se povečava tudi število konzumentov

poljedelskih proizvodov, ki dobe tako zanesljivega kupca v državi sami.

V industriji dobi zaslužek presežek poljedelskega prebivalstva, ki ne more dobiti eksistence v poljedelstvu, ravnotako tudi prebivalstvo pasivnih krajev, ki bi bilo prepuščeno usodi in bedi, da ne dobi zaslужka v tovarnah.

Iz naših krajev se je preje izseljevalo veliko število prebivalcev, ki so iskali delo in zaslužek v inozemstvu. V zadnjih letih pa tuje države ovirajo dotok tujega delavstva, posebno še v Ameriki, kamor je silil velik del naših izseljencev. Velika brezposelnost, ki je nastopila vsled gospodarske krize v industrijskih državah, kakršne ne pomnimo, je povzročila, da se naši izseljenci vračajo v domovino. Tem je treba najti zaposlitve in kruha.

Osnavljanje in razvoj industrije gotove vrste v državi daje pobudo za osnavljanje in razvoj tudi za druge panoge domače proizvodnje, ki izdelujejo prvi za njo potrebni material. Tako se omogočava vedno bolj izkoriščanje domačih sirovin. Tako gre, n. pr. od naše celotne proizvodnje med eno tretjino in eno polovico v industrijsko petrošnjo. Če ne bi imeli industrije, bi to naravno bogastvo ležalo neizkoriščeno v zemlji, dočim bi več tisoč delavcev ne imelo posla. Od domače industrije imajo gotovo koristi tudi državne železnice z dovozom sirovin in pomožnih sredstev v tovarne.

Industrija oživlja vse gospodarsko življenje svoje okolice. Z nastanitvijo industrijskih podjetij dobijo celi kraji drugo obeležje. Število prebivalstva narašča in stavbena podjetnost se dviga. Trgovci in obrtniki se naseljujejo. Vstvarjajo se nova tržišča za agrarne proizvode okolice, nova možnost zaslužka za podeželsko prebivalstvo, bodisi da dobi zaposlitev v industriji sami, bodisi da opravlja druge usluge. Milijonski zneski, katere dobivajo delavci in nameščenci kot mezde in plače, gredo večinoma v korist agrarnemu prebivalstvu, ki prve oskrbuje z življenjskimi potrebščinami.

Industrija pomenja važen vir fiskalnih dohodkov države in samouprav. Poleg neposrednih davkov in avtonomnih doklad, ki se pobirajo od dobička samega, plačuje industrija v zvezi s svojim poslovanjem in delom kot razne takse, carine in druge dajatve ogromne zneske državi in samoupravi. Razen tega tvori v osebah, katere plačuje, nove davčne objekte za državo in samoupravo. Industrija daje zaslužek tudi denarnim zavodom, ki od svoje strani zopet plačujejo davke. Za številne občine so posebno občinske doklade in druge dajatve, katere plačuje industrija dotičnega kraja, glavni vir dohodkov, ki jim omogočava zidanje šol, gradbo in popravilo cest, osnavljanje zdravstvenih naprav itd.

V ceni za finalne produkte so vsebovane tudi javne dajatve, ki bremene proizvodnika, proizvajalno vsoto, kakor tudi delavce. Z nakupom domačega blaga gre do te javne dajatve, ki so vsebovane v ceni, v korist lastni državi. Ako bi se pa z ukinitvijo ali znižanjem začrtanih carin upropastila domača proizvodnja in bi se potreščina prebivalstva pokrivala z uvozom iz inozemstva, bi izgubila naša država ta davek, ki je vkalkuliran v ceno. Iskati bi morala nadomestila na drugi strani z obremenitvijo poljedelstva samega. S prestankom domače industrije bi bila inozemska podjetja rešena konkurence, katero jim dela naša industrija. Vsled tega bi povečala cene, ker je nesporno, da je domača industrija regulator cen. Znano je dejstvo, da inozemska industrija znižuje cene za naša tržišča, čim se odnosni predmet prične izdelovati pri nas doma.

Izkoristiti moramo vse naravne pogoje, s katerimi razpolagamo, da bo mogel naš narod prebroditi ogromne težkočje sedanjosti in da mu pripravimo za bodočnost boljše čase. Truditi se moramo z vsemi silami, da povzdignemo naše poljedelstvo, zanemariti pa ne smemo tudi drugih panog naše domače proizvodnje, posebno ne industrije, ker vpliva v sklopu gospodarskega organizma naroda razvoj ene panoge gospodarstva ugodno tudi na drugo panogo in jo pospešuje.

Ako pogledamo sosedne države, vidimo, da se vse brigajo, da sporedno z izkoriščanjem tega medsebojnega vpliva navedenih najvažnejših gospodarskih panog povzdig-

SVETOVNE EFEKTNE BORZE

V tednu od 20. do 27. febr. je vladala na svetovnih efektnih trgih precejšnja potrtost. Od zadnjega januarskega tedna opazovano gibanje navzgor se je ustavilo in je mednarodni borzni indeks padel od 45.5 na 45.0, pri čemer je indeks od konca leta 1927 enak 100. Zanimiva sta Pariz in Stockholm. Pariz je svojo hausse krepko nadaljeval, s čimer so se tečaji v zadnjih petih tednih popravili za 30 odstotkov; v Stockholmu so pa močno padle Kreugerjeve vrednote, kar je neugodno vplivalo na ves delniški trg. Notirali so: London 36.1 (teden prej 38.1), Pariz 72.0 (67.0), Bruselj 54.2 (34.4), Amsterdam 29.2 (29.3), Stockholm 29.2 (33.2), Zürich 45.4 (45.8), Dunaj 41.0 (41.4), Praga 56.0 (57.4), Milan 61.0 (61.1), Newyork 45.6 (47.8). Berlin, ki je pričel poslovati 25. februarja, v tej statistiki še ni upoštevan.

Ponudbe, poupraševani

ZA IZVOZNIKE JAJC IN PERUTNINE. Tvrdka »S. I. R. P. I.« Società Italiana Rappresentanze Prodotti Industriali, Milano 3/31, Corso Magenta, 52, Italia, želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi izvozniki jaje in perutnine, ki bi lahko pod ugodnimi pogoji izvažali te predmete grosistom v Milano. Ponudbe v francoskem jeziku je nasloviti direktno na prej navedeno tvrdko.

ZA IZVOZNIKE STAVBNEGA LESA. Tvrdka Dott. M. M. Justell, studio industriale, Trieste, Via S. Nicolò 9/II., potrebuje stalno stavbni les za konstrukcije in ga želi uvažati. Ponudbe je poslati tvrdki neposredno.

PADEC ŽELEZNE KONJUNKTURE V U. S. A.

Deset največjih ameriških družb jeklene industrije je priobčilo sedaj svoje zaključke za leto 1931 in vidimo zgubo 3.750.000 dol. proti 150 in 311 milijonom dol. dobička v letih 1930 in 1929. Skupni znesek dividend teh družb za leto 1931 znaša 130.2 mil. dol. proti 190.7 in 190.9 v preteklih dveh letih. Produkcija jekla je padla lani za 40 odstotkov napram letu 1930. Lani je bila kapaciteta jeklarn izrabljena s 26 odstotki proti 52 odstotkom v letu 1930.

* * *

21 MILLIJONOV BREZPOSELNIH

V 22 glavnih industrijskih deželah sveta je po poročilih iz Ženeve ca 21 milijonov brezposelnih, pri čemer seveda niso vštet njih redbinski člani. Številko navaja delovni urad v Ženevi, pa pravijo, da je število brezposelnih še dosti večje. V U. S. A. je bilo brezposelnih v pričetku februarja 8.300.000 (lani ob istem času 6.200.000), v Nemčiji 6.100.000 (4.800.000), v Angliji 2.800.000 (2.600.000), v Italiji 1.010.000 (600.000), v Franciji 270.000 (40.000).

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

nejo tako industrijo kakor poljedelstvo. Naše sosedne agrarne države: Poljska, Madžarska, Rumunija in Bolgarija delajo z vsemi silami, da dvignejo industrijo, industrijske države zapada — Nemčija, Avstrija, Anglija, Češkoslovaška pa se še bolj trudijo, da dvignejo svoje poljedelstvo.

V sedanjih borbi za obstanek in izhod iz krize, kakršne ne pomnimo, moramo tudi mi napeti vse sile in izkoristiti vse proizvodne sile, da ne zaostanemo za drugimi.

V upanju, da se bo v bodoče tudi naši industriji, ki se bori danes za svoj obstoj, posvečala večja pozornost, izjavljam, da bom v načelu glasoval za zakonski predlog proračuna za leto 1932/1933.

Po svetu

Družba umetne svile Chatillon v Milanu bo čisti dobiček v znesku 21.7 mil. lir porabila za odpise in ne bo izplačala nobene dividende. Produkcijo so mogli dvigniti za 20 odstotkov. Izgledi se ne presojajo preveč ugodno: rastoče izvozne težkoče in konkurenca tudi od strani naravne svile.

Credito Italiano izplačuje 6 odstotno dividendo proti 8 odstotkom v preteklem letu.

Obtok bankovcev v Avstriji je v znesku 1044 milijonov šilingov krit s 24.03%, kar je tik nad minimalnim zakonitim kritjem, določenim s 24.01%.

Kritje bankovcev v Franciji se bliža 100 odstotkom; zlata ima Francoska banka že nad 75 milijard frankov, bankovcev v obtoku je pa za ca 83 milijard. Kritje vseh obveznosti je bilo po zadnjem izkazu banke 67.18 odstotno.

Banca di Roma izplačuje iz čistega dobička v znesku 13.500.000 lir 5 odstotno dividendo; lani 6%.

Rumunska banka je znižala obrestno mero od 8 na 7%, lombardno obrestno mero od 9 na 8%. Dosedanja obrestna mera je bila v veljavi od 1. aprila 1931.

San Salvador, republika v Srednji Ameriki, je izplačila inozemstvu začasno ustavila.

Crédit Lyonnais predlaga za preteklo poslovno leto izplačilo dividende 100 frankov, toliko kot lani.

S pšenico plačujejo davke kmetje v južnih delih Donavske banovine. V Vrhu se odda v lamošnja skladišča dnevno do 700 voz pšenice, ki jo prevzemajo organi Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov.

Tovarno odej in otirač je ustanovil v Vukovaru nemški industrijec Müller. Obratovanje se je pričelo z 80 delavci. Müller ima take tovarne že v različnih državah.

Škoda in Praga, obe veliki avtomobilni družbi, se ne bosta fuzionirali, kot je bilo nameravano.

Češkoslovaško posojilo v Franciji v znesku 600 milijonov je postalo s sklepom francoskega parlamenta perfektno.

Brezposelnih v Avstriji je bilo na koncu februarja 362.000, za ca 700 več kot v sredi februarja.

Konkurzov v Avstriji je bilo v februarju 87, poravnalnih postopanj 426.

Kitajska in Japonska naročata tudi v Avstriji in je več podjetij nastavilo nove delavce.

Priporočila se

Gregorc & Ko.

Ljubljana

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita.

Telefon 22-46 Brzojavni: Gregorc
Zahtevajte specialne ponudbe!

Velesejem v Leipzigu, otvorjen 7. t. m., ima 8000 razstavnikov, za 15% manj kot lani. Inozemstvo je dobro zastopano, nova je Turčija.

Angleška banka izkazuje za 352 milijonov funtov v obtoku se nahajajočih bankovcev in 121 milijonov funtov zalega kritja.

Peugeot ne čuti krize; preteklo poslovno leto se je zaključilo s čistim dobičkom 40.9 mil. frankov (leto prej 40.5 mil.). Ustanavljajo se nove podružnice, delavnice itd.

Mednarodni bakreni kartel je podaljšal za dva meseca, v katerem času upajo odpraviti nasprotstva. Cene so se nekoliko zboljšale.

Mednarodna konferenca vina je bila otvorjena 7. t. m. v Parizu; zastopanih je bilo 24 držav in 5 nadaljnjih opazovalcev.

Zaloge zlatega denarja v USA so navedene s 4350 milijoni dolarjev, zaloge sistema zveznih rezervnih bank z 2938 milijoni, zlate zaloge Francoske banke z 2942 milijoni, s koje vsoto je Francoska banka prvič prekosila ameriške rezervne banke.

Že v 24 urah barva, plesira in ke-mično snaži obleke, klobuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Nadaljevanje članka: Organizacija aranžerjev trgovskih izložb.

izložbenih oken, zlasti ob večjem tujskem prometu (velesejem) in ob raznih sezonskih prilikah; prirejanje ekskurzij v inozemske trgovske centre; zaščita aranžmajev pred posnemanjem in izdajanje, odnosno vzdrževanje trgovskih listov itd.

Da bo pa društvo lahko izpolnilo vse te naloge, bo treba sodelovanja vsega trgovskega stanu in radrejenih korporacij. Posebno dragocena pomoč bo ZTOI, Zveze gremijev trgovcev in ljublj. Gremija trgovcev. Zeleti je pa tudi, da si društvo pridobi sodelavcev med našimi umetniki, arhitekti.

Po predsednikovem govoru so izvolili še

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o objavljenih in odpravljenih konkurzih in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 21. do 29. februarja 1932.

A. Otvorjeni konkurzi:

Dravska banovina: Jezeršek Ludvik, Javornik; Schumi Alfred, Ljubljana; Zidar Josipina, Ljubljana.

Savska banovina: »Cytic« A. Glück, Zagreb.

Vrbska banovina: Talič M. Božo, Prnjavor.

Primorska banovina: Bakamović Ahmet, Mostar; Gavran Ante, Ljubuški.

Zetska banovina: Niković Kosta pok. Rista, Kotor; Zarković Vlado, Kosovska Mitrovica.

Dunavska banovina: Kovač i Belanyi, Subotica; Milutinović Milorad, Subotica; Sauter Andrija, Apatin; Starek Dezider, Subotica.

Moravska banovina: Marinović Ljubiša, Negotin; Sirotić Petar, Pirot; Sotirović Peter, Pirot.

Vardarska banovina: Jović i Todorović, Leskovac; Krstić Peter, Tetovo; Milković S. Nikola i Jovan, Leskovac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Andjelović Andjelko, Beograd; Maravić Manojlo, Ašanja pri Zemunu.

Opomba: Datum za imenom tvrdke pomeni rok, do katerega je treba sodišču terjatve prijaviti. Ostali podatki, n. pr. katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnavo), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v društvenem tajništvu.

B. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

Dravska banovina: Brlić Stanislava, Staras vas pri Vidmu; Cerar Vilko, Kamnik; Čepin Karl in Viktorija, Jesenice; Grobolšek Franc, Maribor; Kajfeš Anton, Ljubljana; Lah Marija, Maribor; Lužar Andrej, Podzemelj; Naglič Brata, Žiri; Nedog Franc, Ptuj; Reich Ljudmila, Maribor; Vagi & Beve, Celje; Weit Vinko, Domžale; Zečirović Alija, Murska Sobota.

Savska banovina: Bergmann Artur, Zagreb; Fuchs Lavoslav, Podravska Slatina; Fuchs Rudolf, Slav. Brod; Janušić Tome, Sisak; Kell Benko i drug, Zagreb; Mandić Vojislav i dr. Grubišno polje; Plemenčić Gjura, Vir; Stern Ignac, Pakrac; Ugljenik Peklenica Karla Bargazana k. d., Mursko Središče.

Vrbska banovina: Mustafa Z. Hodžić, Bos. Gradiška.

Primorska banovina: Galič M. Stipo, Široki Brijeg; Hajon Izak, Split; Kuvač Sime i drug, Šibenik; Rimac Mate, Mostar.

Drinska banovina: Danon J. Moric, Sarajevo; Lazić Rade, Srem. Mitrovica; Lejko Bela, Tompojevici; Ristivojević Milorad, Osečina; Slajmer Matijas, Sarajevo.

Zetska banovina: Borovac Rajko, Go-razde.

Dunavska banovina: Arnold Jakov i suruga, Odžaci; Draž Jovana udova Ana, roj. Henajse, Parabuć; Ferenci Karl, Debeljača; Grujuć Velimir, Bašaid; Klein Adolf, Bela Crkva; Pinter Sandor, Ada; Spreitzer Josip, Sombor.

Moravska banovina: Pirotška zadruga a. d., Pirot.

Vardarska banovina: Kusinković Adži Mita, Djevdjelija; Štefanović P. Todor, Predejan.

Beograd, Zemun, Pančevo: Kuferdžisko-Tašnerski Konsorcium, Beograd; Mančić i Stasavljević, Beograd.

C. Odpravljeni konkurzi:

Dravska banovina: Lajović Maks, Litija. Savska banovina: Begović Milan, Glinja; Jug Gjuro, Zagreb; Skrbina Tomo, Nova Kapela.

Vrbska banovina: Masleša Stevo, Banja Luka.

Primorska banovina: Benčić Frano Pav-

ostali odbor, ki ga tvorijo gg.: podpredsednik Z. Čulk in Melicar, odborniki: Jos. J. Kavčič, predsednik Zveze trgovskih gremijev, Kette, Koser, Megušar, Grile, Olip, Gornik in Brumuti, preglednika računov sta pa Fabiani in Raška.

Članarina podpornega člana za četrtletje je bila določena 60 Din, rednega pa 50 dinarjev. Ustanovni član je, kdor plača najmanj 500 Din ustanovnine.

Predsednik je zaključil lepo uspeli ustanovni zbor zahvaljujoč se zborovalcem in delegatom za udeležbo in pripravljalnemu odboru za požrtvovalno delo.

lov, Split; Borčilo Sime Uroš, Šibenik; Jugoslov. seljačka zadruga za štednjo i zajmove, Sarajevo.

Drinska banovina: Pajević Dragomir, Čačak.

Zetska banovina: Srpska zemljoradnička zadruga, Panik.

Dunavska banovina: Kesler Deža, Sombor; Papo Josip, Senta; Radović Velimir, Arandjelovac; Raje Valentin, Bačka Palanka.

Moravska banovina: Marinković Jelenko, Pirot; Patlidžanović Dragoljub, Negotin.

Vardarska banovina: Vička Neki Mustafa, Struga.

D. Odpravljen prisilne poravnave:

Dravska banovina: Belantič Bruno, Ljubljana; Fedran Anton, Št. Jurij ob juž. žel.; Kolar Franc in Ivana, Gradišče pri Slov. Gradcu; Pernat Anton, Leskovec pri Slov. Bistrici; Preac Jakob, Maribor; Putan L., Celje.

Savska banovina: Slanc Anton, Griblje p. Gradac; Spritzner Leopold i Stern Mana, Virovitica; Sabić Ante, Split.

Drinska banovina: Despotović Vaso, Šabac; Papo I. Isak, Sarajevo.

Zetska banovina: Niković Kosta pok. Rista, Kotor;

Dunavska banovina: Bakaji Janoš, Senta; Kekić Jovan, Zabalj.

Vardarska banovina: Arandjelović i Dimitrović, Leskovac; Makenadžević Jordan, Strumica; Mitrović Antanas i sinovi, Leskovac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Radovanović Svetozar i sin, Beograd.

* Opomba: Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajništvu.

Ljubljanska borza

Tečaj 7. marca 1932.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2279:57	22:40:93
Berlin 100 M	1344 03	1354 83
Bruselj 100 belg	789 03	792:67
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curib 100 fr.	1094:35	1099 85
London 1 funt	199:31	200:91
Newyork 100 dol. kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5646:81	5675 10
Pariz 100 fr.	222:94	224:06
Praga 100 kron	167:86	168:72
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	293:37	295:77

Sanacija nemških bank

Velika finančna kriza, ki je zajela ves svet, je v nemali meri zadela tudi Nemčijo. Polom dveh največjih nemških bank — Danat Bank in Dresdener Bank — je povzročil ne samo v Nemčiji, ampak tudi v ostali Evropi nemalo vznemirjenje. Le hitra pomoč nemškega Reicha, ki je sam prevzel garancijo na vse vloge Danat banke ter pokupil za 300 milijonov RM delnic Dresdener banke je pripomogla, da so najhujše posledice izostale.

Baš ta dva primera sta dala nemški vladi pobudo, da se je začela resno zanimati, kako bi se izvedla uspešna sanacija vseh nemških denarnih zavodov. Tako je končno prišlo do tega, da je dne 22. februarja t. l. izdal predsednik nemške republike novo zasilno naredbo, tičejo se sanacije bank.

Ta naredba določa, da je vlada Reicha pooblaščen za ozirom na obstoječo gospodarsko krizo, da podzame vse korake, ki se ji zde potrebni v cilju sanacije bank. V to svrhu lahko vlada odredi, da sodeluje pri bankah, ali da proda svoje deleže. Sme dopustiti gotove izjeme od predpisov trgovskega zakona. Sme prevzeti garancije na breme Reicha oz. sme spremeniti že dosedaj prevzete garancije ter odrediti rok, kdaj bodo te garancije prestale.

S to naredbo so torej končno pokopane

vse one zahteve nemških denarnih zavodov, naj se država ne meša v njih poslovanje. Pod državno kontrolo bodo v bodoče uredile svoje posle vse nemške banke razen Deutsche Bank in Diskonto-Gesellschaft, pod državno kontrolo se bodo volili vsi upravni in nadzorni odbori.

Prva posledica te naredbe je bila fuzija štirih velikih nemških bank in sicer Danat banke in Dresdener banke na eni strani ter Commerc-Privat banke in Barner Bankvereina na drugi strani. S tem se je število nemških bank zmanjšalo od 7 na 3, največja med njimi bo fuzijonirana Danat in Dresdener banka s kapitalom 220 milj. RM in 30 milj. RM rezerv.

Če bi človek ne poznal točnejšega stanja nemških bank, bi se naravnost čudil s kako mirnostjo so banke same, kakor tudi javnost sprejele to najnovejšo zasilno naredbo, ki grobo krši načela nemških bank. Popolnoma razumljivo pa nam postane to zadržanje, če pomislimo, da je bila Deutsche Bank in Diskonto Gesellschaft prisiljena odpisati celih 275 milj. RM, Dresdener banka in Danat banka pa celo 321:5 milj. RM. V sorazmerno nemanjši meri so morale izvršiti odpise tudi ostale nemške banke. Zmanjšano število upnikov, odtegnitev številnih inozemskih depozitov, slabi in nesigurni dolžniki so onemogočili vsako delo bank.

Edino nemški gospodarski krogi so nekoliko nejevoljni nad tako naredbo nemške vlade. Prav posebno nejevoljni pa so nad goriomenjenimi fuzijami. Ti krogi zatrjujejo, da je sedanji čas za take temeljite reorganizacije neprimeren, ker če se obstoječe stanje izboljša, je vsaka taka reorganizacija odveč, če se pa ne izboljša, pa tudi te reorganizacije ne bodo mnogo pripomogle.

Nadaljnja posledica zasilne naredbe bo zmanjšanje števila podružnic nemških bank. Med tem, ko je l. 1911 imelo 7 največjih nemških bank le 104 podružnic, je to število do lanskega leta naraslo že na 1260; od tega števila odpade 500 podružnic samo na Deutsche Bank in Diskonto Gesellschaft.

V zvezi z redukcijo bančnih podružnic pa se je pojavilo novo vprašanje, kam s številnim uradništvom, ki bo radi teh redukcij ostalo na cesti!

Vedeti je namreč treba, da sta samo Deutsche Bank in Diskonto Gesellschaft zaposlovali koncem l. 1930 20.051 uradnikov, Dresdener banka 8.065, Danat banka 7.299, a Komerc banka in Privat banka 7.601 uradnika. Število uradništva je v primeru z l. 1913 občutno naraslo; tako sta n. pr. zaposlovali tedaj Deutsche Bank in Diskonto Gesellschaft komaj 4.546 uradnikov, a Danat banka le 3384.

Prav tako se je povečal tudi volumen nemških bank. Tako je n. pr. znašala bilanca Deutsche banke l. 1913 2:25 milijard M, trgovski stroški so znašali 31:2 milijona M, a saldo dobička je znašal 35:7 milijonov M. Istega leta je imela Disconto Gesellschaft 1:28 milijard M, trgovski stroški so znašali 12:7 milijonov M, a saldo dobička 25:7 milijonov M. Obe ti banki združeni pa sta imeli koncem leta 1930 bilanco 4:92 milijard RM, trgovski stroški so znašali 134:4 milj. RM, a saldo dobička 20:4 milj. RM. Vidimo torej, da se bilanca ni nič povečala, da pa so trikratno narasli trgovski stroški ter prav tolikokrat zmanjšal saldo dobička. Isti pojav opazamo tudi pri drugih nemških bankah; rentabiliteta teh bank je torej v primeri s predvojno minimalna.

V zvezi z vsemi temi redukcijami se bo izvedla tudi redukcija članov upravnih in nadzornih odborov na največ 30 članov, med tem ko so sedaj neke banke imele tudi preko 100 članov v svojih odborih.

Po mnenju nemških gospodarskih krogov bodo te reorganizacije med denarnimi zavodi imele za posledico tudi velike spremembe v trgovini in industriji. Pričakovati je, da bo tudi tu prišlo do fuzijoniranja podjetij in transakcij kapitala. Povsod se pa naglašja, naj bi se ne šlo do prekomerne koncentracije in centralizacije podjetij, ker izkušnja dobro uči, da se s tem ubija lastno življenje podjetij in povečuje nevarnost izgube; podjetje samo pa postaja s tem veliko bolj okorno in nepregledno. Mogoče bi nemške banke sploh ne prišle v sedanjo situacijo, če bi mesto centralizacije uvajale pametno decentralizacijo.

Kljub vsemu pa se nadejajo, da si bodo nemške banke sveste svojih nalog ter da jih bodo izvrševale z vsem potrebnim razumevanjem, z vsemi potrebnimi obziri in elastičnostjo, da bi tako nemško gospodarstvo ne samo da ne trpelo velike škode, nego imelo celo korist.

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Standard stroji in orodje družba z o. z.

Obratni predmet: Trgovina s stroji, orodjem in tehničnimi predmeti vseh vrst, zastopstvo inozemskih tovarn in trgovskih tvrdk.

Družbena pogodba z dne 5. februarja 1932.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Višina osnovne glavnice: 100.000 Din. Na to vplačani znesek v gotovini: 100 tisoč dinarjev.

Poslovodje: Moss Djordje, trgovec v Beogradu, Karadjordjeva 50.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. februarja 1932.

Firm. 157/32 — Rg C V 51/1.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: Kreiner in drug, družba z o. z., splošno mizarstvo in trgovina z mizar-skimi izdelki.

Poslovodje: Kreiner Janko, lesni trgovec v Mariboru, Črtomirova ul. 6.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 18. februarja 1932.

Firm. 100/32 — Rg C II 88/1.

*

Sedež: Tržič.

Besedilo: Brata Verbič, tovarna usnja. Obratni predmet: Nakup sirovin in izdelovanje in prodaja usnja.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 1. decembra 1931.

Družabniki: Verbič Josip in Verbič Ignac, tovarnarja v Tržiču, Glavni trg št. 33.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. februarja 1932.

Firm. 86/32 — Rg. A VII 90/1.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Kastelic in drug. Obratni predmet: Trgovina s papirjem na debelo, naslednja izprememba:

Zbog smrti in izstopa javnega družabnika Kastelica Ivana iz družbe, je prenehala javna trgovinska družba.

Preostali družabnik Schrautzer Emil bo kot trgovec poedinec vodil podjetje dalje pod dosedanjim firmo.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. februarja 1932.

Firm. 154 — Rg. A III 1/3.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: I. Knez. V družbo je vstopila kot osebno jamčica družabnica Mira K. Benešova rojena Knez v Ljubljani.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 23. februarja 1932.

Firm. 78 — Rg. A VI 95/3, 4.

Sveže najfine še norveške

ribje olje

iz lekarn

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Demantni industriji v Južni Afriki se slabo godi. Svetovna gospodarska kriza, posebno pa katastrofalne gospodarske razmere v Ameriki, so prodajne možnosti južno-afriške demantne industrije tako omejevale, da so produkcijo že več mesecev skrčili in da so nekatere družbe utrpeli velike izgube. Ker ni sedaj nobenih izgledov, da bi se razmere na trgu demantov v bližnjem času izboljšale, in ker vodilno podjetje južnoafriške demantne industrije, skupina de Beers, ne mara imeti nadaljnjih zgub, je sklenila, da bo s koncem tekočega meseca ustavila vsakršno produkcijo. Računi se s tem, da bodo južnoafriško demantno produkcijo az ca. dve leti ustavili, s čimer se bodo brezposelnost v Južni Afriki seveda zelo pomnožila.

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

Uvod: »Sokol« in »Merkur«

Kadar mi prihaja v spomin narodno življenje v Ljubljani za mojih otroških let, se mi predvsem prikažejo hudi, srđiti boji med Sloventvom in Nemštvom. Vkljub revščini, v kateri je bilo takrat Sloventstvo, ali pa morda prav zato so ti boji v nas mladini visoko poganjali plamen rodoljubnega navdušenja. Čas je bil to, ko je bila Kazina mogočna nemška trdnjava. Onstran ulice pa ji je vendar uspešno in čim dalje uspešneje kljubovala slovenska trdnjavi, imenovana »Narodna Čitalnica v Ljubljani«. Tu se je takrat zbiralo vse, kar je čutilo slovensko, mi mladina pa smo ob slovenskih prilikah zunaj pred vrati navdušeno občudovali Sešarkove lampijone in lampijončke, ki jih je zaslužni sluga Čitalnice in Sokola obesil tudi nad hišna vrata. In če se ozrem na trgovino, je to bil čas, ko je bila naša trgovina vnanje še nemška, čeprav je v mnogem trgovcu že tlela ljubezen do lastnega naroda; čas, ko so naši trgovci knjige vodili nemško in pisali nemške dopise in fakture, saj ni bilo še nobene slovenske trgovske šole, nobenih slovenskih trgovskih strokovnih knjig, nobene slovenskega trgovskega lista. Pri premnogem je bila trda za slovenske trgovske strokovne izraze.

Tista leta, morda tja do zadnjega desetletja prejšnjega stoletja, so zaključevala dobo vstajenja našega naroda. Videl sem še končni del te dobe, o kateri današnja mladina ne more več dobiti popol-

* Spis je znatno razširjeno predavanje, ki ga je pisatelj imel svoj čas v »Trgovskem društvu »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani«.

nega pojma. Nasledovala je doba krepkega dela za vsestransko povzdigo vzbujenega naroda. V prejšnji dobi, ko narod še ni bil čisto vzdramljen, to delo ni bilo mogoče v večji meri. Za neoviran razmah pa je pogoje seve dobilo šele v najnovejši dobi, ko nam je zasijala zlata svoboda. Saj je vprav za ohranitev svobode treba nadaljevanja in vedno večjega poglobljanja dela, ki se je krepko pričelo v drugi dobi: dela za povzdigo fizičnih in duhovnih, moralnih in materijelnih moči, ki edino jamči, da si narod ohrani svobodo, živi srečno in se častno uveljavlja med drugimi narodi.

V začetku druge dobe sta tu zanimiva dva pokreta. Sokolstvo, ki je dotlej največ pomagalo, da je narod vstal, je sedaj začelo živo in jako delati na samem sebi in tako delo razširjati čim dalje bolj med narod, ki se je dotlej le navduševal ob slikoviti sokolski noši in ob krepkih mišicah neznatne čete telovadcev, v sokolske vrste pa vsopal le v jako majhnem številu. Nekaj let pozneje pa se je krepko začelo organizirati in sistematično delovati za svojo povzdigo slovensko trgovstvo. Ako pa pregledujemo vrste onih, ki so v trgovskem društvu »Merkurju« začeli to delo in ga razvijali dalje, glejte, skoro sami Sokoli so to bili in so še danes!

Morda je slučaj, morda tudi ni slučaj ta nekakšna osebna zveza med obema organizacijama. Ali pa je tudi kakšna stvarna zveza med sokolstvom in trgovstvom?

»Kakšno nesmiselno vprašanje«, poreče morda kdo, »Sokoli ste idealisti, trgovec pa je najhujši materijalist!« Res, ta in oni trgovec je samo materijalist, kakor dobiš materijaliste v vseh stanojih. Toda vsak trgovec to ni. Ne strašim se trditi, da je eden največjih dobrotnikov slovenskega naroda njegov trgovski stan: dobrotnik po gmotni strani, saj ogromne so vsote, ki so jih doslej žrtvovali naši trgovci v narodne namene, — pa dobrotnik tudi po delu, ki so ga mnogi trgovci, čisto brez

zahvale in priznanja, storili za narod. Najboljši dokaz za to so vprav sokolske vrste. Ves čas obstaja Sokolstva vidimo med najdelavnejšimi člani trgovce in trgovske sotrudnike. Naj tu imenujem le enega samega. Ako se spomnim nanj, ga ne vidim drugače, nego v sokolskem kroju, očeta sokolske rodbine, dolgoletnega odbornika Ljubljanskega Sokola, Ferda Kersnika, prav onega Kersnika, ki je stal na čelu pripravljalnega odbora za ustanovitev društva »Merkurja«. In če naj navedem še primer iz najnovejšega časa, poglejmo naše vrste tekmovalcev na mednarodnih telovadnih tekmah: v Lyonu na primer jih je bilo kar dve tretjini trgovskega stanu; težka ta tekma je zahtevala ne le velikega napetja moči, ampak pri nekaterih tudi gmotne žrtve.

Trgovci torej niso vsi samo materijalisti, oni znajo tudi idealno misliti in delati, se znajo tudi žrtvovati.

Nasprotno pa tudi Sokol ne leta samo v idealnih višinah, kakor ga ne bi nič vezalo z vsakdanjim življenjem. Ne, ampak v zvezi je celo s poglavitnimi pogoji, da more dobro uspevati delo za priskrbo materijelnih dobrin. Ne samo dva, trije pripadniki pridobitnih krogov so mi priznali, da so si v telovadnici pridobili ali okrepili ono, kar tako živo potrebuje vsak trgovec (pa seve tudi obrtnik in industrialec): trdno zdravje, močne živce, vztrajnost in energijo, neutrudljivost in nezamrzlost itd., da, celo zdravo podjetnost. To so vrednote, ki jih ni mogoče kupiti, niti ne z milijoni, ki pa si je z njimi že marsikdo na širnem svetu pridobil milijone. Sokolska društva gradijo in krepijo najdragocenejši kapital, kapital, s katerim je šele mogoče pridobivati in množiti druge kapitalije.

To bi bila stvarna vez med sokolstvom in trgovstvom, no, ne samo trgovstvom, ampak vsem narodnim gospodarstvom in to kakor glede na gospodarje tako glede na uslužbenca. Oglejmo si stvar bliže.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobane razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Dobava

Dobave. Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 24. marca t. l. ponudbe glede dobave 150 kg bele kovine in 16 komadov sit iz jeklene pločevine. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave 1 kompletne elevatorja za dviganje premoga. — Dne 14. aprila t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 40.000 kg mila za pranje. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 18. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 18.000 kub. m drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.) — Oddaj zakupa buffeta na postaji Zagreb Sava se bo vršila potom ofertne licitacije dne 2. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Tržna poročila

Tržne cene v Ljubljani, 1. marca 1932.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 12, II. vrste 10 Din. — Na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 10-12, II. vrste 8-10, III. vrste 6-8, jezika 12, vampov 8-10, pljuč 6-8, jeter 6-12, ledic 6-12,

možganov 18-20, loja 2-5 Din. — Telatina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 14, II. vrste 10-12, jeter 20, pljuč 12 Din. — Synjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 14-16, II. vrste 9-12, pljuč 8-10, jeter 12-16, ledic 20-22, glave 6-8, parkljev 4-6, slanina domače 10, hrvaške 12, mešane 11, na debelo 10-50, masti 15, šunke (gnjati) 18, prekajenega mesa I. vrste 16, II. vrste 12-16, prekajenih parkljev 5-7, prekajene glave 8-10, jezika 20 Din. — Drobnička: 1 kg koštrunovega 6-10, jag-njetine 16-18, kozličevine 20 Din. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 6, II. vrste 4 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih 22, debrecinskih 22, hrenovk 22, safalad 20, posebnih 20, tlačenk 15, svežih kranjskih 25, pol prekajenih kranjskih 24, prekajene slanina 15-16 Din. — Perutnina: Kokoši 20-30, petelin 20-28, domači zajec, manjši 6-12, večji 14-20 Din. — Ribe: 1 kg karpja 20-24, linja 24-30, ščuke 35-40, postrvi 60, sulca 60, klina 15-20, mreže 10-15, pečenke 10-12 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-3, 1 kg surovega masla 24, 1 kg čajnega masla 28-36, masla 28-32, bohinskega sira 24-26, sirčka 5-7, eno jajce 0-75-1 Din. — Pijača: 1 liter starega vina 16-20, novega 10-14, 1 čaša piva 3-3-50, 1 vrček piva 5, 1 steklenica piva 6 Din. — Kruh: 1 kg belega 4-40, pol belega 3-80, črnega 3-20, rženega 3-20, 1 kom. navadnih žemelj 0-50 Din. — Sadje: 1 kg luksurnih jabolk 7, I. vrste 5-6, II. 4, III. 3, oranža 0-75-2, limona 0-50-0-75, 1 kg rožičev 8, fig 10-16, dateljnov 24-44, mandeljnov 40-60, orehov 4-6, luščenih orehov 14-16, suhih češpelj 6-10, hrušk 5-8 Din. — Špecerijsko blago: 1 kg kave

Portoriko 72-76, Santos 48-52, Rio 42-46, pražene kave I. vrste 100, II. vrste 80, III. vrste 56, kristalnega belega sledkorja 14, sladkorja v kockah 15-50, kavne primesi 18, riža I. vrste 8-11, II. vrste 6-7, 1 liter namiznega olja 17, jedilnega olja 14-16, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-5 kg soli, morske debele 2-50, drobne 2-75, celega popra 60, mletega popra 62, paprike III. vrste 24, sladke paprike, po kakovosti 36, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. vrste 9-50, II. vrste 7-75, pralnega luga 2-50, čaja 60-80 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0, na debelo 405-430, na drobno 4-75, št. 2, na debelo 380-405, na drobno 4-50, št. 4, 335-380, na drobno 4-4-25, št. 6, na debelo 285, na drobno 3-75, 1 kg kaše 5, ješprenja 5, ješprenčka 6-10, otrobov 1-50-2, koruzne moke 2-50-3, koruznega zdroba 4-450, pšenicega zdroba 5-6, ajdove moke I. vrste 6-7, II. vrste 5, ržene moke 3-50-4 Din. Zito: 1 q rži 190-210, ječmena 180-210, ovs 185-210, prosa 190-210, koruze 155-165, ajde 200, fižola ribničana 275, prepečarja 335, 1 kg graha 6-8, leče 6-8 Din. — Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 440-445, 1 kub. meter drv 100-130, 1 kub. meter drv, mehkih 70 Din. Krma: 1 q sladkega sena 80, polsladkega 75, kislega 60-70, slame 50-60 Din. — Zelenjava: 1 kg motovilca 14-18, radica 10-14, poznega zelja 2, rdečega zelja 3-4, kislega zelja 2-50-3, ohrovt 2-3, karfiol 5-6, kolerab podzemljice 1-25-1-50, špinace 12-14, čebule 3-4, česna 8-12, krompirja 1-25-1-50, repe 0-60-0-70, kisle repe 2, korenja 1-4, peteršilja 4, zelenjave za juho 4-5 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 4. marca 1932 je bilo pripeljanih 84 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 7-9 tednov stari Din 100 do 120, 3-4 mesece stari 150-200, 5-7 mesecev stari 300-350, 8-10 mesecev stari 400-450. 1 kg žive teže 5-6-50, 1 kg mrtve teže 7-8. Prodanih je bilo 37 svinj.

Glej v vsaki številki

»Trgovskega lista« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupčijske priložnosti. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

Nov poklic

za dame in gospode z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. Zajemčen zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo zaslužek za pletenje in dostavimo v izdelavo prejo. Pišite še danes po brezplačne prospekte na Domača Pletarska Industrija, št. 65, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva 6.

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Zaloge spirita, raznega žganja in konjaka. Mlini za dišave. Mineralne vode. Črna postrežba. Ustanovljeno leta 1940. Ceniki na razpolago.

SODE rabljene, do-br ohranjene, d strojnega ola nudi vsako množino zanesljiva tvarka. Vprašanje pod šifro »Rabljene sodi« na upravo lista.

Trgovci in industrijci!
Trgovski list
se priporoča za inseriranje!

KUVERTA
LJUBLJANA
Karlovska-2-Valdovski-pot-1
TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Tiskarna MERKUR
LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila vseh uradnih in trgovskih tiskovin. Tiska vizitke, memorande, kuverte, časopise, knjige, brošure, cenike, statuta, tabele, letake i. t. d. dobavlja točno in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune!

LASTNA KNJIGOVEZNICA